

Provincias: Un trimestre . 0·75 ptas.

Extranjero: Un año . 6'00

— Pago por anticipado —

Correspondencia y Administración
Luna, 27.—SÓLLER (Mallorca)

No se devuelven los originales

DESEGRAHIMENT

Remil de cabayons d'Angels! Ell EN XERRIM no s'en pot donà passada de que D. Rigoberto Domenech y Valls, Bisbe de Mallorca, haje condonat sa seu lectura, baix sa pena de pecat mortal y altres herbas y tot perquè explota el escàndalo y arruinar las buenas costumbres.

Això de que D. Rigoberto Domenech y Valls diga que noltros siguem explotados de s'escàndol y arruinadós de ses bounes costums, pot ésta ben dit perqu'ell heu diu, pero an EN XERRIM li consta tot contrari.

Perque be sap D. Rigoberto Domenech y Valls que cuant publicavan per mediació des nostre Corresponsal de Muro a quell escàndalos robo de 8.000 duros, es clericals tocaren totas las teclas de sa politica per veure si se suspendrian aquets articles, a fi que no sen enterassen aquets infellos qu'encara viven amb un tel devant ets uys; pero això com EN XERRIM no estava ni está mesciat en política, no hey va havé res qué fé, y segui publicant lo que tenia en cartera, pero també sap don Rigoberto Domenech y Valls de que an es moment en que se aclaria s'embuy, hey varen mescia pes mitx es Governedó Civil perque fes tot lo posible per evitá que se continuás aquest famós asunto del senyo Rectó de Muro.

El senyo Governadó per mediació de D. Francesc Enseñat (E. P. D.) Batle de Sóller enviá a demená an es seu despatx an es directo d'EN XERRIM, per suplicarli en nom seu y del senyo Bisbe a que s'abstengués de segui publicant aquest assunto. Devant se suplica de dues primeras Autoridats, es Directó digué que podian esta tranquilis que no sen parlaria mes y així va esse.

Y havent estat tan atent en D. Rigoberto Domenech y Valls; mos condoná a pecat grave tots es qui lletjirán es setmanari. ¡Qué bufes Pinoy!

Y si en lloc d'escoltà ses dues primeras Autoridats de Mallorca, haguessem seguit publicant tot cuánt teniam per publica ¿quin concepta hagués format don Rigoberto Domenech y Valls d'aquest periòdic? Y si per segona part haguessem parlat de ses quatre quedires que te el senyo Rectó de Muro? Y si haguessem cantat clarito qu'es Vicari de Moscari, te nla una joveneta que ll solia té visitas pes portal de derrera? Y de s'assunto des Turc de Mançó, qu'hey va aná primet y ara està gras? Y de moltes cosas que per respectà a sa religió s'ha fet es mut?

De segú que si EN XERRIM hagués publicat tot això sa condona heuria estada grossa.

Per avui ja basta; molt poc li ha adolit

an EN XERRIM sa condona, tot arriba a passá y també quedará en olvido sa condona des nostre Bisbe, pero tal com es clericals y beatas mos pagan serán pagats, hey ha mes dias que llengonissas, que procurin servá es llum dret, perque de lo contrari sa branca serà llarga y n'hi heurá per tots, q'ardi es consera.

FALDILLA

A TAL TEMPORAS PORROS
Condenaforum en grégororum

Dialec cómic en vers entre un *Un homo* y en *Pelat*.

EN PELAT es un homo gras com un porc, propietari d'un carretó y d'un ase mes prim qu'és coll d'un avecrutz.

UN HOMO es una persona regulá. (An es moment d'alsarsé es teló apareixerá en *Pelat* demunt es carretonet tirat per s'ase magrete, y s'Homo sortirà pesetjané).

ESCEÑA UNICA

PELAT. Y qu'és tanta d'estufa?

¿No coneixes ets amics?
T'he passat ja cuatre pics
per devant y per darrera;
y tú sense dirmé adiós.

HOMO. Refosca? Y qu'és tú Pelat?

¡Es que saps qu'ets engraxat!
¡Oh Sant Antoni gloriós!
Primé prim com una canya
y ara redó com el mon.

PE. Tens rahó ara no som
un ser prim com una aranya.

HOM. Tens sa positura porca

y engraxant tú fas s'escés,
y si engreixes un poc més
ferás naufragá Mallorca.

PE. Y es qu'engreix sense menjá.

HOM. Aixó no'hu crec mentidé.

PE. Idó bé te contare

com m'ha vengut s'engraxá.
Vaitx fé un llibre, jo, un cert dia
que des clero molt s'en reya
y entre cosa y cosa deya

qu'és seu Deu no existia.

Mes el Bisbe sen doná
y com' un qui no fa mal
m'extengué una Pastoral

y a jo y llibre condoná.

Y desde que condonat
corr pel mon com un heretje
sense consultá cap metje

miret tú com m'he posat.

Es miraclos aquest punt.
Mes no en tractis de xerrim

si et dic que s'ase tant prim

y tú gras no feys conjunt.
Fos de tu li donaria

garrovas, y que menjás

hasta que sen afartás
y et seguir qu'engreixeria.

Es preus des menjá son grossos

y jo no ni puc comprá.
fins que tot devallera

s'ase meu mostrorá ets ossos.

Mes una idea tenc já.

Desde qu'estic condonat
sense menjá he engraxat

HOM. Mahem quina idea será.

PE. Una idea que fá vase.

Demeneré al Bisbe actual

qu'extengui una Pastoral

y que me condoni's ase.

TELO

PEP NOY

Un alcalde recelós

Era el sen Gori Pagés un pagés de tant mal viura que no sabia gens d'escriure, ni lletji, contas ni res; tenía cuatro ó cinc pleitas qu'ell meteix las cultivava y per ellas olvidava de sa vida sas planetás: que sa terra fos humida pér sembrá y no hey faltás fems, que ploués a nes seu temps era aixó se seva vida, pues es saraus y sas festas que mirau molts terrembanas per ell eren cosas vanas impropis de gents honestas.

Més apesá qu'el sen Gori visques sempre retirat un dilluns va se cridat a junta a nes consistori y allá se va presentá sense sobre quel vulian y cuant present ja el tenian així li varen parlá. — El sen Gori, com sabreu, sa acostan sas eleccions y per vení a sas sesions consejal vole sereu; seben no teniu partit, perque viviu retirat, més ja heu tenim preperat y surtieu elegit y apesá no sabeu lletra d'aixó no ne fassee cas, vos sòu un hoíno incapás de faltá, y vos hem d'admetra.

Es pagés ple de bondat no va sobre contradí y al final va doná es sí, proposantlo candidat. — El sen Gori, com sabreu, sa acostan sas eleccions y per vení a sas sesions consejal vole sereu; seben no teniu partit, perque viviu retirat, més ja heu tenim preperat y surtieu elegit y apesá no sabeu lletra d'aixó no ne fassee cas, vos sòu un hoíno incapás de faltá, y vos hem d'admetra.

Cuant prengueren possesió aquells novell retjidos el sen Gori recelós tengué una nove impresio; es batle havia marcat perque es temps havia cumplit y un altre ben desequit havia de quedá nombrat; naren a votz aquell dia y sens sobre com vengué el senyo Gori obtengé una grossa majoria; el sen Gori alsá s'espatle entre estrenyat y admirat y aquell pagés atrassat desde llevó va se batle,

III. Quant va prendre possessori des carrec tant elevat poreu veure lo apurat que se trobava el sen Gori; ell per lleurá a terre rata era molt intelligent més tractant d'Ajuntament

no hey entenia un papa; pues ja hem dit qu'era un pagés tant tosco que feya riure que no sabia gens d'escriure ni lletji, contas ni res. Al fin s'hora va arribá de recontá es capital que sa caixa comunal ne poria disposa y es secretari obéndient comensa es contas a treure y molt prop d'ell se va seure el sen

Gori ben atent. Quant tengué tots preperats es papés va comensá es secretari a sumá canitats en cantidats:

Vintisí d'aquest any nou y vintidues de sas fustas son.... corante vuit ben justas, en pos quatre y en llev nou.

Cuant es batle ya senti en llev nou y ne pos quatre no li va agrada aquest batre y es secretari advertí:

— Procura no llevá rés que si no et jur que rebrás, perque vuy es contas clas com es xocolate espès.

— Pero si es sa regle aixó—va replica es secretari, pero es batle estafolari li digué amb enfadat to:

— Tu tens sa cabesa uberta y te creus narne enganant pero no obstant ves sumant que jo et jur qu'estic alerta.

— Dotse de renda d'un pis y cincuenta una des pes, me suman xixante tres, y ne pos tres y ne llev sis.

— Poses tres, y sis ne llevas; Si segueis així, animal, sas pesas des comunal aviat serán totas teves! Aquest contá a mi m'escaume y jo seria un baladre si conestís foses llaire y jo en gués de tení fame.

Y sense escolta esplications que li dava es secretari el sen Gori estafolari deixá es saló de sessions.

IV

Per aixó des secretari es batle ben enfadat va fá cridá ben aviat una junta extraordinari diguent a s'instant precis que ni en paga ni de balde consentia se més alcalde per fuji d'un compromís. Es retjids qu'innoraven es motiu, li demandaven esplications, tots cridan però ninguns l'entenian; en mitx des renou qu'es feya allá dius es consistori se va senti qu'el sen Gori negra de coratje deya:

— Fent gran prova d'honoradés dimitesc ben voluntari..... pues contant estafolari tot será pes secretari...

III. No d'eixant pes batle rest!!!

France. Febrer. 1919.

N'URBANO.

De sa Regió

DE MANACÓ

Vos recordarà manacoris que ja fá temps que parlaven d'una dona amb infants que li varen havé de tapá es portal de derrera amb mitjans perque es gorrións li anaven a picá fony. Vos recordarà també manacoris qu'aquesta dona viu an es carré des Barracá.

Idó bé. Aquesta dona queixosa per no pôde teni sa satisfacció que es gorrións y altres pájeros vajin pes portal de derrera a picarli es fony, ha resolt dû es ditxós fony a ca's veinat, (dinc danc), perdue l'hey vajen a piá allá maldement sia en Sabaté.

Mos pareix que l'amo no se n'ha temut. Ay si s'entem! Será pitjó que sa derrera veigada y se de ca ne Deu.

Já pots està alerta refeteta que en Sabaté no curará sas carisias que te fará es teu amo en tornarti atrepá. T'estim y per aixó t'avís Refeteta.

UN VERDAROL

DE SA POBLA

An es nostre caugusto Alcalde pareix, que no se sap qui, li han arrancat en sa nit com aquell qui no fá res, unas persianas a sa casa de sa Vileta, y se diu que li sab tan de greu.

Jo trob que pot està content perque tota sa meve idea era de qué euant festetjave en na Catalana pararlós un lás, y haguesen caigut dins es torrent, el cuál los sen hagués duits, y no haguesen fet més alló, que no sé com un alcalde consenteix té, donant en lloc de llum fum.

També es digne de fé constá que diumenje hey v'havé una bregue de punyals, y ets jurats enlloc d'aná a sa bregue sen anaren dins es teatro Principal.

Així és que el seyo Alcalde mes valdria que se cuidas d'aquestas coses y així cumpliria en part es seu devé.

DE BUJER

Conversa sèntida y escrita pe S'amic d'es Silenci.

—Uep; uep.—¿Qu'és qu'hey ha?—Jo no, hu sé lo que serà! Are he sentit rumors de veus apagadas. —¿Y ahont?—Dins sa cotxeria qu'està tancada. —Deven assé atlots que jugan. —¡Cá!! Ell no'hu pareixan. —Ydó qu han d'asse?—Atlothes. —Atlothes per aquí! ¿Y que me dius?—(Calla, calla, qu'are los torn sentí y crec qu'es en Llevo).—Deu entrá es carró a sa sogra. —O festetja per aquí?—Sa fia d'en Barnedi. —Y que me dius? —Aquesta es vera?—Si tot es poble ja'hu sap. —Vamos ja'hu veix tot: ja mos en porem aná, aixó es que deven... festetjá. —¿Que no'hu veus?—(Jo no me puc avenir que tant joves fassin això).—Ydó an es carre del Príncipe ja fá temps qu'això es moda. —Idó que vols qu'et diga, ell jo n'estava enterat, Juan, d'una altre manera. —Mahem espliquet. —Pues segons digué sa mare de Buje, sa mes verje era.... ¡Sa mes verja!!!—Jesus Santa Col que també es verja!

S'AMIC DES SILENCI

D'ALARÓ

Amic Corneta.

Después d'haverme enterat de lo que dius, crec y se cert que no me coneixes: no tan sols a jó, sino hasta y tot an es sogre. ¿Com li has de contá es desberats que faix (si es qu'heu siguen)? Lo que serques tú es sobre qui som, pero no'hu sebrás fins que jo vulgue.

Dius que embuy fil y que jo mateix no'm en tenc. Tú Corneta toques fort, sense solfa y fas mal d'oreyas perque lo que dius no'hu saps. Me demanes es meus projectas quin son però tú no hem dius es teus. Jo m'esplic lo milló que puc, y tú res espliques. Sols quatre döys, y quatre amenasses de si podré continua o no las relacions.

An es guerrés com tú no los tenc pò, y me nostú que se cert que no coneixes es meu-xerefi. Pues dat es cas que jo te donás ses senyes, te podrias perde, perque es pocs carrés que tenen es nom visible per porerlós lletjí los han camviat es nom. Tal vegada seria sa teva sort si anasses a pará a dins es primé kilòmetre de sa carretera, qu'aseguren qu'en Bordonay té enterradas 1500 pesetas, y un paixey més de «pericás», te convendria molt més que no lo que serques.

Segurament que durant aquesta semana haurás enseyat, y esper que tocarás un poc milló. T'estreny sa mà, se tu amic.

Es JENRE DES LENYETÉ

DE PALMA

(Acabament)

S'escusa d'ella v'assé qu'havia hagut de moní sa vaca, però amb aixó arriba sa mare y tiraren per comensá sa festetjada.

De totduna no s'entenian perque ella li

deye que cuánt serian casats, en s'estiu el feria aná jeure a defore a demunt s'alga, y en s'ivern li tocaría diana a las cuatro, per aná a despatxá sa llet y pegá cuatre crits a derrere sa guarda de cabras per dins Ciutat. Pero ja el se coneixeu an es joves de ca'n Tunés en sas séves manyas l'hey va fá creure al revés.

Mes voureu que mentres tant s'anemorat vertadé d'ella qu'estava de reteguardia a defore agná un quisso desmemat, de se cussa de le casa y l'hey ferma an es tubo de derrera sa bicicleta.

Cuant es de dins vá está llest, pega bot demunt sa bicicleta parti en so quisso a derrere. Sa cussa s'en temé y ja li ha pegat fue de tal menara que casi no li deixá calsons. Ell comensá a pedeletjá a la desesperada, y cuant se sentia sas mossegades d'es quisso pes talons, se pensá qu'era sa cussa y no vos dic jó si corria. Per desgraci troba una cose qu'el se caura y ja el tenim comes a l'aire per dins sa cuneta.

No tengüe res espenyat
peró vérem lo milló,
que va fé d'esmoladó
de Son Sardina a Ciutat
arribant ben sanquentjat
y fanc hasta un...meló.

Pito

DE ALGAIDA

Carta que va escriura es meu amic X. X. a sa seva Dulcinea María.

Diu així:

A mi isorpartable (vuyo di) inolvidable Maria: Aquesta sirve para facturarte (es decir) manifestarte, que he rebudo tuyu carta y en ella veyo que me dius molts de cosas, pero el carro (digo) el caso se arreglará como yo creyo, ya lo sabes todo la mia voluntad no pode sufrir fatal cocosa (dispensa si si retorno un poco esperca estigo muy asustato) perea no cape a dedins el meu co, pepepero yo te lo vuyo dir todo maldamente ya sepa yo que aqui en Algaida aya personas que te volen priva de coconversa con yo.

Pepero, ya sabes que no lo conseguira perca yo presto vuyo venir a Palma para una conversa contigo referente aquestas personas que volen llevarte (vuyo di) privarte de que no me escribes pepero yo te lo cuntare todo perca vuyo que tu lo sapigas todo lo sabras todo el dia que yo vaji a Ciutat.

Más valdria que aquesta amiga teua que tens en Algaida se encapache de lo suo en en lloc de posarse en aquestas cosas que no le importan cap mica y que se seva mara no se enfadi tanto perca si se en fada tanto me fara po y quien sabe....

Esper contestacion si es que me vulguis contesta crec que ya saps la mia direccio.

Por avujo ya he cabat y no te tengo que decir res mes porque no se res más y se despide es teu amigo affm. S.S.

Es teu Detective G. R.

DE POLLENSA

Es primé dia de Carnaval, varen aná a fê una bauxà, moltes joves amb sos amemorats, y se divertiren molt y llevonises que cuánt dinaven tenian molta de gane, perque es demeti havian fetas moltas titeres.

Ni havia una d'atlota pue no tenía preu. Una que nom Juanayna Desfites, qu'és s'atlota que més li agrada jugá amb sos masclles que siguin de nirvi, sen v'aná amb un que li diven en Jorge que escubano, que na Juanayna torna loca per ell diguent que s'ha d'embarcà amb so cubano. Idó com deyeit aquesta pareya s'en aná a derrera unas matas, y se posaren a jugá a conions amagats. En Lluc hey aná, tan encés, que d'una estirada li esqueixá es calsóns. Durant es barená ella diqué an es forasté: —Donem un besso! Y ell ni comensá doná un derrera s'altra, fins que quedaren dormits aferrats.

Es vespre s'en anaren a una finca que li diven Ca s'hereu, y entre en Lluc y es cuba-

EN XERRIM

no le feren devertí de bona manera, sobre tot ella que tragé sa lapisera an es cubano, el cual desde que li passá aixó no te consol.

Entre espase y espaseta
vaitx jugá y vaitx se deu
y na Juanayna Desfites
en veure homos ja se jeu.

UN QU'HEY ERA

DE MOSCARI

Es hore de parlá clá y principalment espli-cá s'Evengeli a una joveneta qui viu an es carré de Baix, perque estic enterat de que per allá ahont vá no fa mes que criticarme injustament.

Es es cas que li falta lo que molt pocs tenen de sobres, y en veure fredí qui s'arramba a ella se pensa que la vol festetjá, y com es jove ja n'está entés son mols qui si acosten, y com que jo som de la bromia are, pes Carnaval li feya visita y valga de que no'm pogué agafá perque si me agafa amb aquell barram que té que pareix una máquina d'entre-cavá, vos asegur que me feya pols.

Ara per acabá te vuy di que més valdria qu'escaynassis diguent que no tens cadiras per seura y altres erbes per lo tant procura guardá silenci, que si no t'esmendes y segueixes escaynant me ferás creure qu'has fet s'ou y te sercaré es nieró, te tiraré lo de dedins y el men duré per seura y desqués de tení assiento perlarem de sa pedra tòsca y des partes que fas an es fredins y..., en so corresponen nom y apellido y es número de se ca-se.

TON AMIC DE CARNAVAL

DE MURO

TELEGRAMA

Noche 15 corriente fuego casa Rectoria, pueblo indignado. No hay desgracias personales. Pitos y llautas.

EL CORRESPONSAL

Máquinas de COSER

Depósito de máquinas para coser y bordar de la acreditada marca

WERTHEIM RÁPIDA

Se admiten toda clase de reparaciones.

Enseñanza de bordar gratis a los compradores de dichas máquinas.

Se venden instrumentos de música y piezas de música de todas clases.

GUILLERMO CALVO

Rectoria, 16.—SOLLER

PERFUMARÍAS

amb sus esencias, extractos, lociones, sabones polvos, etc., etc., que vienen a s'Imprenta Moderna, carre de sa Lluna, n.º 27.—SOLLE

—¿Que sap perqu'aquella dama sempre té cent pretendents?

—Per dû perfums els seus fent una olor qu'embalsama.

—Y té una cara qu'enlluena, y d'hont sa surteix sabría?

—Hombre! De sa Perfumería que li diuen La Moderna.

Tenen de perfums, un mar sabó que no ni há a la China.

polvos y llevó Ronquina.

Aigo de Colonia fina y un Oli de Macassar.

A tot aixó y a mil coses més las trobareu a sa perfumería de s'Imprenta Moderna carre de sa Lluna, n.º 27.—Sóller.

XERRIMADES

Per demà diumenje a las cuatro y mitje s'ha anunciat un mitin de propaganda obrera a s'Escola d'es Centro Republicà, per celebrar es primé aniversari de sa fundació de sa «Federació Obrera Sollerense».

A dit acte parlarán es senyós Monseir, concejal socialista de Lluchmajó; Bisbal concejal socialista de Palma, Ferratjans y Jussep Pérez.

Dadas sus notables personalidats que han de diríji sa paraula an es públic, es d'esperar que se veurá molt concurrit.

De dit acte ne donarem conta dissapte proxim.

Per tothom es ben sabut desd'aquell mes nassarrut an aquell que te es nás xato que fá ets impresos barato s'Imprenta GALATAYUD.

Carré de sa Lluna 27.—SOLLER

Segóns noticis, es Rectó de Fornalutx, amb unió des coremés de dit poble pareix qu'es días de sermó, en lloc de predicatoria guardá silenci, que si no t'esmendes y segueixes escaynant me ferás creure qu'has fet s'ou y te sercaré es nieró, te tiraré lo de dedins y el men duré per seura y desqués de tení assiento perlarem de sa pedra tòsca y des partes que fas an es fredins y..., en so corresponden nom y apellido y es número de se case.

TON AMIC DE CARNAVAL

En tant d'entusiasma heu han pres que predican de qu'estan condannats tots es que el tenguin encare que no'l lletjesquien, y fins y tot es qui vajen a comprá a ses tendas en que siguen suscriptos de algún de dits setmanaris.

Pobres fornalutxencs, ells que per tot arreu tenen EN XERRIM, de segú que tot Fornalutx ha caigut en pecat grave.

Si el seño Rectó y es coremés s'atenguessen a lo que diu sa Pastoral, no farian tant es cuc de s'oreya malalta a n'es fornalutxencs que de segú ja los tenen fastidiats.

Ja heu val! Ara mos trobam que s'Economista de Deya y en Juan Rey estan a tu per tu y hasta tenim pò que no'n passi cualcuna de grossa.

Y tot perque en Juan Rey, de Sóller, té una Agencia de transports y va dû un paquet de cera a s'Economista de Deya y ara li surt an aquest seño que li posa emperons per abonarli s'import des fletes des paquet.

Lo cert es qu'en Juan Rey, que té un genit com una Moneyz, está fora corda perque s'Economista no compren lo grave qu'es aquest assunto de no pagarli es fletes, y mes, y encare mes perque es recibo dû possat es timbre y que amb aixó d'es timbre no hey poden riura.

Noltros voldriam que tot anás bé y que l'amo'n Juan s'aquietás, y pot està tranquil que tot serà pagat fins a un dobble.

Tenda de móbles

GUIEM CALVO

Carré de sa Rectoria, 16.—SOLLER

Tallé de fusteria y móbles

Móbles de maderas sanas, fabricats en tal Tallé.

També fan de lo més bé portas, somiers y persianas.

Heu fan tot de lo milló.

Baratura y perfecció.

SÓLLER.—Tip. de Salvador Calatayud